

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 34.

Løverdagen den 21de August 1858.

2den Marg.

Indhold.

Uddrag af Indberetning om Bratsbergs Amts Landbrugskoles Virksomhed til April 1858. — Uddrag af Indberetning om Lister og Mandals Amts Landbrugskoles Virksomhed til April 1858. — Noget om Staaltraadgjerder. — Inden- og udenlandske Efterretninger. — Meteorologiske Sagttagelser.

Uddrag af Indberetning om Bratsbergs Amts Landbrugskoles Virksomhed til April 1858.

Herved faar jeg den Ære at afgive Beretning om Landbrugsskolen paa Mela for det første Arbejdsaar.

Det turde ved dette Tilfælde maasse være i sin Orden først at meddele nogle korte Oplysninger om selve Landbrugsskolegaarden. Ved Mela findes 1402 1/2 Maal Agerjord, hvoraf noget over 1200 Maal er inddelt i 10 omtrent lige store Lodder, altsaa hver paa omtrent 120 Maal, med følgende Bortfølge:

- 1ste Aar Havre,
- 2det — Brak med Gjødsling,
- 3die — Vintersæd,
- 4de — Byg og Baarhyede,
- 5te — Rodfrugter, grønskaaren Billehavre o. s. v., med Gjødsling,
- 6te — Byg og Baarhyede med isaaet Græsfrø,
- 7de — Græs, som slaes til Hø.
- 8de } — Græs til Beite.
- 9de }
- 10de }

Denne Bortfølge, som er bleven anordnet af Foged Borchsenius længe førend min Ankomst hertil, er efter min Mening hensigtsmæssig og passende for denne Gaard. Frugt- og Kjøkkenhagen er temmelig stor, nemlig nærved 24 Maal, og i god Stand.

Kreaturbesætningen bestaar for nærværende af:

- 62 Kjør,
- 2 Tyre og
- 5 Ungcreature, samt
- 15 Heste,
- 15 Faar og
- 15 vorne Svin.

En Stambjerd af udjøgt Theiemarstøvæg er

stationeret hersteds. Den skal bestaa af 18 Kjør og 2 Tyre, hvoraf 10 Kjør og 1 Tyr bleve anskaffede afvigte Høst.

Alle Gaardens Bygninger ere i god Stand. Udbusene, Meierbygningen og en Fløi af Vaa-ningshuset ere nybyggede. Under afvigte Sommer er bygget et nyt Hus, indeholdende et større Værelse til Smedfærksted (med Plads for en Dreierbænk, en Hjulbænk og fire Høvlebænke) en stor Materialbod, samt Kjøkken og Spiseværelse for Eleverne. Under samme Tid er Grisehuset blevet forsynet med ny Indretning efter den bedste kjendte Methode.

Gaardens Agerdyrkningsredskaber og Maskiner ere i ganske god Orden, og skulle blive i Forhold til Behovet end yderligere kompletterede og forbedrede. Alt Værktøj m. m. til Smedfærkstedet er nyt og af bedste Slags, som kunde erholdes.

Skolen aabnedes den 14de April afvigte Aar med et Antal af 8 Elever, hvoriblandt een paa Grund af Sygdom maatte forlade Skolen i afvigte Juni Maaned; men hans Plads blev strax optagen af en Anden.

Eleverne bo paa et Værelse, som er 12 Alen i Firkant og forsynet med 4 Fag store Vinduer. Ved hvert Bindu er anbragt en dobbelt Pult, saaat hver Elev har sin særskilte Plads, for uforstyrrede at kunne læse, skrive, tegne o. s. v.

I det første Halvaar havde Eleverne Kost hos Gaardens Eier; men da han for sin private Husholdning fandt det besværligt at forfare hermed, og da Overbestyrelsen var enig med ham i, at Eleverne ogsaa med Hensyn til Spisningen helst burde være skilte fra Gaardens Arbejdsfolk, saa ere de fra afvigte 14de Oktober bespiste for Amtskommunens Regning og under min Administration, med et Tilskud af Gaardens Eier af Kostpenge til Beløb ca. 400 Spd. aarlig.

Undervisningen har foregaaet i Overensstemmelse med det for Skolen gjældende Reglement. Under Sommeren gav jeg Eleverne praktisk Undervisning i Landmaaling og Niveltering, Agerjordens Afgroftning og Bearbejdelse, samt i alle øvrige Arbejder, som forekomme under den Tid, da det praktiske Jordbrug er i Gang. Derhos have Eleverne under Sommeren faaet Veiledning i at lære de vigtigste Joberverter og de almindeligste Ugræs at kjende. Den ugunstige Høst 1856 havde givet Anledning til, at en mindre Del af Jorden, end tiltænt var, blev hosploiet. Dette

gav Anledning til, at Eleverne fik megen Dvælse i Pløining allerede om Vaaren, og ved Brakmarfens Tilberedning fik de endyderligere Dvælse og grundig Undervisning i dette vigtige Arbejde.

Braklandet udgjorde en af de Lodder (nemlig No. 9, der er $125\frac{1}{2}$ Maal) som endnu ikke vare omlagte efter det nyere Landbrugs Forordninger. Tilfølg heraf iværksattes fuldstændig Omlægning, hvorved Eleverne havde Anledning til Dvælse i Anlægning af saavel aabne som lukkede Grofter. Omstændighederne tillod imidlertid ikke at iværksætte fuldstændig Grunddigning; hvad som mangler i denne Henseende, maa derfor opsættes til næste Bræfning. Aarets Afgrøde af alle Slags var i Almindelighed meget god; men især lykkedes den betydelige Avl af Turnips, Hvidkaal og Gulerødder særdeles vel. En Art torabet Byg, nemlig saakaldet Paafuglebyg, lykkedes særdeles godt og turde fortjene mere almindelig Dymærksomhed.

I Haugebyrkning har jeg en Gartner til Medhjælp; men i det første Aar kunde Eleverne ikke faa megen Dvælse heri, eftersom det ikke vel gaar an at øve dem i alt for mange Ting paa en Gang.

Efter tilendebragt Høstpløining begyndte Elevernes theoretiske Undervisning samt regelmæssige Ture i Redskabsværkstedet, Hjøset og Stalden, hvorhos de efter Tur have været fysisksatte med Træffemaskinen, med Træfning og Rengjøring af Korn og Græsstro o. s. v. Fra 1ste November til 1ste Martz har Skolelærer Dverum undervist Eleverne i Skrivning, Regning og norsk Grammatik to Aftener ugentlig, men efter 1ste Martz har denne Undervisning været indskrænket til een Aften i hver Uge. Selv har jeg undervist i Gartneri, Stereometri, Tegning af Redskaber, Maskiner og Bygningsvæsenet for Landmand (hvorved jeg har benyttet „Möllers Redskapsritninger“ og „Løfvenskjolds Landmannabyggnader“ som Monster), samt enkelt Landbrugsbogholderi. Derhos har jeg veiledet Eleverne i Læsning af gode Landbrugsbøger. Følgende Bøger ere blevne benyttede ved Elevernes Undervisning:

1. Haandbog i Jordbruget af Lindeqvist.
2. Bondepraktika af Lindeqvist,
3. Praktisk Regnebog etc. af Hals,
4. Junkers Regnetabeller.
5. Lærebog i Arithmetik, Geometri og Stereometri af Garben,
6. „Landmaaleren paa Gaarden“ af Jhnn E.

Derhos have Eleverne faaet sig tilbøjet „Hævebog for Almuen“ af Schübeler, „Om Skoven“ af Barth samt alle „Optegnelse“ og „Indberetninger“ af de i Statens Tjeneste ansatte Agronomer. Skolen eier desuden en liden Samling af gode og nyttige Bøger, som Eleverne faa laane under Betingelse at fare pent med samme.

Bed Redskabsstilvirkningen har jeg en Smed til Medhjælp, og det var min Agt, ogsaa at have en Smeder, men da det ikke har lykkedes mig endnu at erholde nogen, som jeg ønsker mig fuldkommen tjent med, saa har jeg selv forestaaet Smederværkstedet, hvilket har gaaet nok saa godt, især efter at

nogle Elever med gode Anlæg ere blevne saa flinke, at de under mit Fravær fra Værkstedet kunne forestaa Arbejdet dersteds. Med Bistand af Smeden og Eleverne har jeg under Vinterens Løb forestaaet følgende:

- 10 Plouge,
- 11 Rhomboidalharve,
- 4 Diagonalharve,
- 10 Klorharve,
- 14 Krogharve,
- 3 Kloversaantingsmaskiner,
- 2 Rodsfæringsmaskiner,
- 4 Langslæder og
- 2 Gjødseltjærter.

Bestillinger af Redskaber og Maskiner indløbe i større Mængde, end som kunne effektueres, hvorfor det vilde være ønskeligt, om Smeden blev udvidet, saaat Tilvirkning kunde foregaa i større Maalestok.

Ovennævnte Diagonalharv er en i England gjort Forbedring af den saakaldte Zigzagharv, hvorpaa Proprietær Wiel paa Lundestad først henlede min Dymærksomhed, og gav han mig ogsaa Anledning til, af en engelsk Bog at kopiere en Tegning af samme. Diagonalharvens Konstruktion er aldeles ypperlig og overgaaer alt hvad jeg tilforn har seet i denne Vel. Dog foretrakker jeg Rhomboidalharven, naar det er Spørgsmaal om at gjøre Genhæstharve for smaa Brug.

I Hjøset har jeg en schweizisk Kvægrogter til Bistand. Som ovenanført er Kvægbesætningen ganske betydelig, men der er ogsaa sørget for rigeligt Foderforraad, saaat Kreaturene erholde baade rigelig og kraftig Næring, hvorhos jeg strængt overholder, at de blive vel rygtede og plejede. Herved have Eleverne god Anledning til at lære hensigtsmæssig Kvægrogter, som uden Tvivl er af største Bigtighed for dette Amt.

Det hersteds stationerede Stambollænderi er til megen Nytte for Landbrugsstolen, idet Eleverne gjøre sig noie bekendt saavel med de Egenkaber, Stambdyrene maa besidde, som Grundene for Stambjordens Forædling.

Foderordningen har i denne Vinter været indrettet saaledes:

Form. Kl. 5	gives	Baarsædshalm, hvorefter
—	= 7	mælk,
—	= 7	Sørpefoder,
—	= 10	fyldes Vandrendene,
—	= $11\frac{1}{2}$	gives Hø og mælk,
Efterm. = 3	gives	Sørpefoder, og naar dette
—	= 7	er fortæret, en liden Portion Hø,
—	= 7	mælk, hvorefter gives Baarsædshalm til Raifoder.

Sørpefoderet tilberedes i 2 Kasser, som hver for sig rumme 60 Kubikfod, og henstaa et Jevnbøgn for at tage Varme (selvopvarmes). Det beflaar af Avner, Smaahalm, Halmhaffelse og ffaarne Rodfrugter eller Mast, samt 2 a 4 Poteter Salt til hver Kasse. Jeg skal ikke indlade mig paa det nærmere Detaille angaaende Hjøset, dels fordi Vælferegnskabet for d. A. ikke endnu er opgjort, og dels fordi jeg antager, at Agronom Lindeqvist, der har Dverbestyrrelsen med

Stambollænderiet, i sin Tid afgiver detailleret Beretning om Samme.

Efter Dverbestyrelsens Bestemmelse blev her i afvigte Høst modtaget 2 kvindelige Elever, for at oplæres i Kvægrog samt Tilberedning af Ost og Smør. Disse have stadigen været sysselsatte med de dertil hørende Arbejder.

Med Elevernes Dpforsel har jeg Grund til at være fornøjet, ligesom de fleste have vist at være i Besiddelse af gode naturlige Anlæg; men paa Grund af deres høist ubetydelige Dvælse for Indtrædelsen i Skolen, fordres stor Anstrængelse, uafbrudt Fld og megen Taalmodighed for at oplære dem til praktisk Duellighed. En Væffe i denne Henseende er det imidlertid, at Skolegaarden i Forhold til Elevernes Antal er af betydelig Størrelse, saaat der gives Leilighed til megen Dvælse i alle vigtigere Arbejder.

Mela pr. Skien den 23de April 1858.

Erbdygtig
Stoglund.

Uddrag af Indberetning om Lister og Mandals Amts Landbrugs-skoles Virksomhed til April 1858.

Bed Undervisningen har jeg bestræbt mig for at holde mig Planen, og den forhen brugte Undervisningsmethode saa efterrettelig som mulig, kun har jeg ladet Eleverne anskaffe sig nogle faa andre Lærebøger i enkelte Fag.

Den Indrømmelse, at Læsningen maatte opføres med i travle Tider, har jeg benyttet mig mere af her, end man pleiede paa den forrige Landbrugs-skolegaard. Paa en saa liden Gaard var en Arbejdskraft af 8 Elever, om end Læsningen foregik næsten uafbrudt, stor nok, medens den paa Huseby, der har omtrent 2½ Gange saa stort dyrket Areal, langtfra var tilstrækkelig Vaar, Sommer og Høst. Forat Arbejdene kunne blive fuldført til ordentlig Tid, maatte de gaa uafbrudt frem med den Arbejdskraft, man kunde opbyde, naar den bedste Tid paa Dagen var gaaet med til Læsning, kunde det ei se. Mange af de Arbejder, som Eleverne behøve mest at øve sig i, og som det er en absolut Nødvendighed at de erhverve sig Duellighed i, havde man været nødt til at lade udføre af Dagleiere.

Bed at læse flere Timer fra Oktober til April end anordnet, tror jeg at have udrettet mere.

Med Elevernes Dpforsel har jeg den hele Tid været særdeles vel fornøjet.

Af Arbejder er der fra 14de April f. N. optaget 4 Tdr. Land gammelt Græsland, som blev tilsaaget med Havre, dels med, dels uden Gjødsel. Det Nyland (6 Tdr. Land), som blev opbrudt sidste Høst, blev gjødslet med Tangkompost ca. 50 Læs pr. Td. Land, og tilsaaget med Havre, men led meget, som alt Andet, af den usædvanlige

Tørke. Nu i Høst er opbrudt ca. 5 Tdr. Land gammel Græsmark, hvorpaa der er udført megen Winering og Stenkjørsel.

Forøvrigt er her foretaget lidt Digning og Flaahakning, som Dvælse for Eleverne, ligesom praktisk Dvælse i Rivelling, Landmaaling etc.

Paa en saa tør Gaard som denne, kunde et sidste Sommer være tjenlig; det har ogsaa vist sig tilfulde ved det slette Udbytte af Høsten i alle Henseender, selv Poteter. Det ubetydelige Regn, som faldt fra April til langt ud i Jult, tjente næsten ei til andet, end at lade Ugræsset faa Forsprang. Den store Mængde Gjødning, som dette Aar er anvendt, blev ogsaa uden ordentlig Virkning. Forrige Aars velbehandlede Rodfrugt-Land viste sig jo bedst, men langt under Forventning. Tørken skadede Alt.

Af Korn og øvrige Produkter avledes:

Havre 9 Tdr., Rug 20 Tdr., Byg 34 Tdr., Hvede og Rug 7½ Td., Havre og Rug 15½ Td., Havre 55 Tdr., Erter (tidlige) ½ Td., Bonner ¼ Td., Poteter 370 Tdr., Turnips 426 Tdr., Mangohvur 15 Tdr., Gulerødder 14½ Td., Hø, tørrede Biffer og Erichalm 210 Skf. Kaaalrabi mislykkedes paa ½ Td. Land.

Bed almindelig Slaattetid var her næsten Intet at slaa; men ved at bie fik vi en Del Efterflæt — lignende Hø.

Som en Følge af det daarlige Udbytte af Foder, saavel Hø, som Halm og Rodfrugter, blev Besætningen, der for ogsaa var for stor, betydelig formindsket, saameget mere, som de mange Heste, der holdes paa Gaarden, fordrede meget Foder.

Da Svinehold antages her at være fordelagtigt, er der anskaffet en Del af udmærket udenlandsk Race. Bed Prøvemalkning, som er holdt meget uoiagtigt af Gaardens Eier, har det vist sig ogsaa, at de Creature, som ere bebojete igjen, ere af de bedre. Bed den middels Fodring, som vi har kunnet give dem i slette Udhuse, har de givet fra 1200—2000 Potter p. A. Foruden med Fodring af Creature, have Eleverne ogsaa turvis været sysselsatte i Smedie- og Smedkerværkstedet, dels med at reparere gamle, og dels med at arbejde nye Redskaber til Salg og til eget Brug, samt forarbejde Ting, der tiltrængtes i Huset.

Af Komposter er der lagt enkelte i Marken, ligesom al Gjødsel bliver behandlet som saadan. Af Tang er landført ca. 1500 Læs; men af temmelig slet Sort.

Med Udhufene er endnu ingen Forbedring udført, men bliver formodentlig herefter.

Med Græsfrø er tilsaaget ca. 6 Tdr. Land.

Nogen regelmæssig Orden og Markinddeling tillod Omstændighederne endnu ei. Paa Huseby findes rig Mark for Forbedringer, iblandt dem, hvoraf man vilde have en overordentlig Nytte, vilde vist en Indhegning af Lokker paa ca. 10 Tdr. Land, efterhvert som de gamle Enge brydes. Storstebelen af Materialet vilde findes i Jorden. Det vilde hemme Vinden, som gjør megen Skade, og skaffe Planterne Ly. Det vilde og hemme meget den Overlast, man lider af fremmede Faar, og gde mange andre Fordele. Det er en Sels-

følge, at et saadant Arbejde maatte gøres lidt efter lidt.

Den 8de April holdtes den almindelige Dis-missionsexamen, ved hvilken tvende Elever dimit-teredes.

Farsund, 10de April 1858.

Ærbødigt
Chr. Beer.

Noget om Staaltraadgjærder.

Staaltraadgjærder benyttes nu hyppigt i Ud-landet, og det ikke blot til Havers og mindre Jord-tykkers Indhegning; men til hele Gaarde og Skovstrækninger. Saaledes læste man waares en Tilladelse fra det danske Indenrigsministerium til enkelte danske Grundeiere, „at det skulde til Skovs Indhegning med Staaltraad være dem tilladt at befæste Traaden enten ved at virre den om Trær eller ved Kramper at fæste den til Trær.“ (Det i Danmark indførte Forskoven medfører nemlig, at det Offentlige adspørges, hvor Anstal-ter tilsigtes til Skovs Færdning eller Benyttelse.)

Saa os er det vist endnu en Sjældenhed at disse Slags Gjærder benyttes. Da jeg horte tale om dem, tænkte jeg straks, at de maatte blive baade svage og kostbare. Jeg ansaa dem mere som en Pryd for Haver, end for en Nyttegjen-stand, der kunde ventes at komme i Brug i det Store, og Fordommen lod mig endog ligegyldig for at undersøge Sagen nærmere. Men for nogle Dage siden saa jeg Gaarden Kjørbos Jorder langs Landeveien i en Strækning af flere hundrede Alen besyttede ved en 3 Rækkers Staaltraad, der med isslaaede Kramper var fæstet til Baghun, der saa-vidt erindres vare nedrammede i Jorden i 6 Alens Afstand. Traadene vare overmalede med Monje-farve og hele Gjærdet kostede efter Cierens Op-givende 16 a 18 p pr. Favn. Vil man for større Betyrghelses Skyld, navnlig for at holde Svin og Faar ude, have 4 Rækkers Staaltraad, saa kommer Gjærdet omtrent paa 22 p pr. Favn. I denne Beregning er dog Malingen ikke medtaget, da Regning derpaa ikke var indkommen.

Dette Gjærde opfylder Betingelserne for et godt, billigt og tillige smukt Hegn. Det kan med Letthed repareres, om Traaden et eller andet Sted brister, og de billige Baghun kunne uden store Omkostninger erstattes af nye, naar Raadenhed indfinder sig.

Gaar Uger eller Eng langs med Staaltraad-gjærdet, saa berøves den ikke Vys og Varme, som Tilfældet er med Skigjærder, og vil man opelsse et levende Hegn, saa kunne Trær indplantes lige i Linie med Gjærdet, uden senere under Værten at forkuæs af Skyggen eller hindres i sin Ud-veckling til begge Sider, som Tilfældet er ved de kompakte Eik- eller Løttegjærder. Vel opfylde ogsaa Rættegjærderne af Træ de her fremhævede Goder for Træ- og Planteværter, men de falde

langt dyrere. Selv om de skulde falde lige saa billige som Staaltraadgjærder, blive de dog i Længden dyrere, naar man betænker, at i hver Tylvt hugne Rækker er en Tylvt vordende Tom-mer gaaet tilgrunde. Sluttelig tillader jeg mig at anmode Bladets Redaktor om ikke at lade Sa-gen hvile med denne henkastede Dplysning; men at fuldstændiggjøre den, om han maatte finde Sa-gen af Interesse for Almenheden.

I Ugeskrift for Norske Landmænd No. 25 b. N. hedder det i en Afhandling om Ugerban-dingen i Gudbrandsdalen, at Arene blive mindre, dersom Ugeren i den Tid Aret skrider igjennem, faar for meget Vand. Dersom der, hvad der af Forbindelsen synes rimeligt, med Udtrykket: „Aret skrider igjennem“, menes, at Kornet skyder Ar, vil jeg herved tillade mig en Bemærkning. — Megen eller liden Vanding i hin Tid kan ingen Indflydelse have paa Arets Størrelse; den be-stemmes i en langt tidligere Periode. Det er sandsynligt, at Arets Embryo dannes allerede i den første Trediedel af Plantens Vegetationsliv, eller kort efter at Planten har vundet Cyne til at tage Næring fra Jorden. Og om man 2 a 3 Uger efter at Sæden har broddet og Omstændig-hederne siden nogenlunde have begunstiget dens Udvikling, forsigtige aabner et Straa, vil man allerede ved det første Led ovenfor Rodledet kunne opdage det lille, indtil en Linie lange Arskelet, endnu halvt gjennemsligt og uden Skorpe, men med, idetmindste under Lupen, fuldkommen tydelig Angivelse af Sædet for hvert enkelt vordende Korn. Ved senere til forskjellige Tider at gjæn-tage Undersøgelsen, vil man kunne følge Arenes Udvikling lige til de tråde frem for Dagen. Man vil heraf se, at det er i en ganske anden Periode, end i Arskydningen, at man, med Himlens Bi-stand, maa have Omsorg for at faa store Ar, og det vil blive klart, af hvilken Vigtighed et gun-stigt Veir, let opløselig Næring, Renhed for Ufrud, en passende tyk Udsæd, kort — ethvert Moment til Plantens frodige Udvikling allerede fra Be-gyndelsen af er for Udbyttet.

X.

Indlandet.

Christiania. Ved Egl. Resol. af 23de f. M. er det bestemt, at der af Statskassens til tilfældige Udgifter bevilgede Midler skal udredes det Fornødne til Gehverselse for det Offentlige af et Antal af 3500 Exemplarer af et af Cand. theol. Sillert Sundt forfattet Skrift om „Ærdelighedsstilstanden i Norge,“ saavel som til Dækning af endel ved dette Skrifts Udarbejdelse foranledigede Kontorudgifter. Derhos bebyndiges Departementet for Kirke- og Undervis-

ningsvæsenet til at fordele dette Skrift blandt Præster og Skolelærere, samt paa anden hensigtsmæssig Maade.

— Af de 1½ Million Bankomark, som Norges Bank har overtaget at købe af sidste Statslaan, skal ifølge Regnl. omtrent det Halve være solgt i 3 M. D. til en Kurs af 99½ pCt. og Resten til 100 pCt. for 1 M. D. Der skal i det Hele nu være inddraget 544,000 Spd. af Statslaanet.

— Ifølge Bekkendtgjorelse fra Christiania Bank-Administration er Discontopræmien ved Christiania Bankafdeling nedsat for Bexler til 4½ og for Bexelobligationer til 5 pCt. p. A.

— Ifølge en Skrivelse fra Hypothekbankens Direktion til Finans-Departementet, er der i indværende Aar udbetalt 110,030 Spd., som Rentelaan, hvorhos der endvidere er bevilget, men endnu uafhønt Laan for omtrent 300,000 Spd. Derhos henstaa uafgjorte omt. 1300 Ansøgninger om Pante-laan til et Beløb af omtrent 1,100,000 Spd. Der er saagodtsom ingen Ansøgninger indkomne fra det Nordenskjeldske og Vestensjeldske.

— Christiania Formænd og Repræsentanter bevilgede i et Møde den 11te d. M. 33,000 Spd. til Opførelsen af et Almuskolelokale ved Møllergaden, endfjønt Byen i den senere Tid har paadraget sig betydelig Gjæld, især til Udlandet, saaledes har Byen i Kjøbenhavn og Hamburg nylig optaget Laan tilfammen for 200,000 Spd.

— Fra Sognsvandet er nu til Christiania Byes Grændser ved Hægdehøgen nedlagt en ny Vandledning, der er bestemt til at forsyne de omliggende Løkker med Vand.

— Direktionen for Redningsanstalten, „Løstes Gaave“ ved Christiania, har for 12,000 Spd. kjøbt Gaarden Rissebro i Ullensager, hvorefter Anstalten skal flyttes i Høst og der bære Stifterens Navn. Gaarden har omtrent 400 Maal Jndmark og foder 25 à 30 Stkr. Storfa.

— Det er naturligvis endnu en Umulighed at danne sig nogen paa Kjendsgjerninger grundet bestemt Forestilling om Aarsavlenes Tilstand i det Hele her i Landet; paa Grund af denne Sags Vigtighed have vi paa de Maader, der staa til vor Raadighed, dog søgt Oplysninger overalt hvor saadanne vare tilgængelige, og fra alle Kanter gaar der en høj Grad af Tilfredshed gjennem de os ihændekomne Beretninger.

Den snebare Vinter har vistnok hist og her gjort Vintersæden nogen Skade og i Begyndelsen af Sommeren var der ogsaa, idetmindste paa denne Kant af Landet, en sølelig Mangel paa Regn, saa at Vaarsæden i Forstningen sienssynligt led af Tørken, ja endog Engen standsede i Verten paa tort-liggende Steder; hertil kom, at Temperaturen og Veirløbet i Mai (idetmindste i Nærheden af Christiania) vare høist variable: om Morgenen den 26de Mai vare saaledes Høtterne omkring Christiania bedækkede med Sne og lige i Udlandet af Byen fros der ¼ Tomme tyk Is Natten til den 27de Mai. Men Forholdene forandrede sig forbausende hurtigt og den senere stadige Værel af Regn med en ualmindelig jevn Varme og klar Luft har gjort denne Sommer til en af de mest drivende

man paa mange Aar kan mindes. Den 1ste Juni stod Vinterrugen i Nr og Væstetræet i fuld Blomst, den 15de Juni faldedes Markfordbær og den 15de Juli Bringebær paa Torvet her i Byen. Den 20de Juli saaes Vinterrugen skaaret paa flere Steder i Omegnen af Byen, og inden Udgangen af Juli var Bygget skaaret i flere af de trange Fjeld-dale i den sydlige Del af Landet. Det gunstige Veir vedvarer freudeles og der er saaledes Grund til at antage, at Aarsavlen saavel af Korn som Græs og Rodvæxter til Foder vil blive ualmindelig god. Det samme synes ogsaa at være Tilfælde med Træfrugter og alle Slags Haverærter: Rejsende, der i Sommer have besøgt forskellige Dele af Landet, berette saaledes, at Væstetræerne næsten overalt maa understøttes, for at Grenene ikke skulle knækkes under Vægten af Frugt. (Morgenbladet).

Paa enkelte Gaarde paa Ringeriket og i Lier have Læs ødelagt nogle Haveragre. Store Agerstrækninger vilde maasse gaact tilgrunde, hvis ikke de heftige Regnskyl, vi havde i forrige Maaned, havde befriet Planterne for disse Gjæster. Navnlige lagde man paa Enger i Lier Mærke til, at en Haverager rensedes af Regnet.

Fra Samar meddeles, at Amtmandinde Heidemann blev høitidelig begravet den 10de d. M. Hun havde i Stilhed gjort meget Godt og hendes Minde vil med Bemød længe bevares i mangen Trængendes Barm, hvis sorgfulde Tømer hun ofte formildede.

Fra Drammen meldes, at der for Byens Politikk allerede i Aar var meldt, at en Tyvbande havde lagt over i Løbet af Sommeren at reise igjennem Egnene fra Horten til Drammen og Skjæle. Man antager, at Banden har sit faste Opholdssted ved Tønsberg.

I Sarpsborg er Handelsborger Magnusen sat under Tiltale for Anstiftelse af Mordbrand og for Usurancetvæg.

— Sammensteds har et etaarigt Biegebarn ved en Friktions-Fyrstille tændt Ild paa sine Klæder, hvorved hun forbrændte sig saaledes, at hun døde efter to Dages Forløb.

I Horten er Natten til den 11te d. M. gjort Indbrud hos Præsten Halling; man har opbrudt hans Skatol og bortstjaalet en Sum Penge, en Merklumspibe, Klædningsstykker m. m.

I Laurvik skal Sø være solgt til 4 $\frac{1}{2}$ pr. Sk $\frac{1}{2}$ og i Sandesjørd endnu billigere. Nyttet Mælk sælges der for 3 $\frac{1}{2}$ pr. Pot og fersk Smør for 10 à 11 $\frac{1}{2}$ pr. St $\frac{1}{2}$.

I Christiansand er nylig solgt Nigaer Rug for 18 $\frac{1}{2}$ pr. Kontant.

Alesund. Paa nogle af de almindelige Sildevaage heromkring, samt i Søndre Søndmøre har i den senere Tid været stængt adskillige Laase Sommersild; men af meget forskjellig Størrelse og Kvalitet, saaat Priserne skulle variere imellem 60 $\frac{1}{2}$ og 8 Ort og derover pr. Tonde.

Fra Molde meldes, at der i Ugen til 7de d. M. var stængt Sild paa flere Steder udenlands efter Sigende omt. 150,000 Tonder. Silden skal være god; men ogsaa der af meget forskjellig Størrelse; men den holdes i en saa høj Pris, at Intet Kjøb

skulde have fundet Sted. Der forlangtes 4 Spd. pr. Tonde for det første Raaf.

Af Stalheimsfleuens Mure er en af de største i Stalheimsveien, 25 Allen i Længde og over den halve Breidde, nedstyrtet eller udraaset Ratten til den 1ste d. M. Muren er her 11 og 12 Allen høj. Færdelsen er dog ikke bleven standset, da netop saa meget af Veien stod igjen, at Hest med Kjærrer kunde komme frem. Veistykket er dog foreløbig sat saavidt i Stand, at det kan passeres uden Fare, naagtet Nedstyrtningen er paa et af de farligste Steder af Bjerget.

Tveitebroen i Sidffjord blev Ratten til den 9de f. M. kortere af en saa overordentlig stor Vandflom, at de ældste Folk i Bygden neppe kunde mindes en saadan. Broen, der var opført af Nøt, var netop bleven besigtiget Dagen forud.

Udlandet.

Sverige. Hs. k. H. Kronprindsen afreiste d. 5te d. M. fra Ulmeå til Robbersfors, besaa de der værende Industrieanlæg (Smedje, Støberi og Sagbrug), reiste Dagen efter til Skellefteå, hvor Hs. k. H. ankom samme Dags Aften. Ved Bodumsøen holdtes en stor Bjørnejagt den 31te f. M.; men Bjørnene undkom. Den 10de ankom Hs. k. H. til Luleå og afreiste Dagen efter til Dvidsjock.

— Fjølge private Efterretninger skal der ei være indtraadt nogen Forandring til det Bedre i Hs. Maj. Kongens Hælsstilstand.

— DD. ff. Hs. Kronprindsessen og Prindsesse Louise skulle forlade Stromstad den 18de d. M.

— Hs. M. Kongen har under 2den d. M. stadfæstet en af Major Leyonacker opgjort Arbejdsplan med dertil hørende Kartor for en ny foreslaaet Kommunikationslinie fra det Indre af Fæmteland til den norske Grændse med Betingelse, at Linien fortsættes igjennem Norge til et bekendt Punkt ved Nordsoen. (Ved sidste ordentlige Storting bevilgedes Midler til Istandbringelsen af denne Kommunikationslinie fra norsk Side.) Ved en Generalforsamling den 31te f. M. i det Interessentskab, som med Understøttelse af Stænderne skal istandbringe dette Arbejde, blev det bestemt, at næste Generalforsamling skal afholdes i Norge, da mange af Selskabets Aktier ere tegnede her.

Tydskland. Den 12te d. M. antoges i Forbundsforamlingen i Frankfurt med stor Majoritet de Forslag, som ere fremsatte af de forenede Udvalg i det holsten-lauenburgske Anliggende. Hannover, Oldenburg, Sachsen = Gotha, Sachsen = Meiningen, Frankfurt, Bremen, Lübeck og Hamburg stemte imod. — Dronning Victoria ankom den 12te d. M. til Potsdam og Babelsberg, paa hvilket sidstnævnte Sted hun agtede at tage stadigt Ophold under sit Besøg i Preussen.

— Den 13de og 14de f. M. blev i Regenwalde holdt en Generalforsamling af det pommerske økonomiske Selskab. Ved Besigtelse af de Forsøg, som vare bleve afgjorte, vare især de Marker af Interesse, hvis Produkter allerede i f. M. i høj Grad havde

opvakt Opmærksomheden, nemlig de, hvor Forstjellen i Virkningen af den animalske mod den kemiske Gødning skulde vises. Ligesom i forrige Aar alle de Marker, hvilke vare bleve gjødslede med Staldgjødsel eller Mudder (Dynd) eller Vermergel — enten enhver af disse Gødningsmidler alene for sig eller den ene i Forbindelse med en eller to af de andre — frembragte en afgjort større Produktmængde af Rug, end de, som vare bleve gjødslede med Guano, Chilisalpeter etc. og med kemiske Præparater overhovedet, saa var ogsaa i dette Aar Eftersæden (Erter) afgjort bedre paa den i 1856 med Staldgjødsel eller Mudder (Dynd) eller Vermergel gjødede Strækninger, end de, hvor kemiske Præparater vare bleve anvendte. Erterne paa de sidste ere bleve saa smaa, at Ljaacen neppe kan faa sat i dem. Heden har været for stor og Fugtigheden for ringe. Staldmøgen, Dynd, Vermergel have i de to sidste Aar, der have udmærket sig ved en saa stor Torke paa det mest Afgjorte viste sin Evne til bedre at binde det atmosfæriske Nedslag, og bedre at conservere Fugtigheden i Jorden, end de kemiske Præparater; og deri ligger et tilstrækkeligt Fingerpeg for Anvendelsen af den kemiske Gødning.

England. Med Hensyn til den atlantiske Telegraf siger Times af 6te d. M. blandt Andets „Siden Amerikas Opdagelse ved Kolumbus er Jødet blevet præsteret, der i nogensomhelst Grad kan sammenlignes med den uhyre Uvidelse, som den menneskelige Vielsesfærd nu har erfaret. Der er igaar bleven gjort mere for vort Riges Konsolidation, end vore Statsmands Visdom, vort Parlaments Liberalitet og vore Kolonisters Loyaltitet nogensinde havde kunnet præstere. Afstanden imellem Canada og England er ophævet. Forsaavidt som der handles om det gjensidige Samkvem og god Forstaaelse, er Atlanterhavet udtrøret, og vi blive lige saavel i Virkeligheden, som isølge vort Dnske, til et eneste Land. Heller ikke kunne vi med Uigegyldighed betragte den Stilling, hvori den atlantiske Telegraf har bragt os til den store amerikanske Republik. Den har halvt tilintetgjort Uafhængigheds-Eklæringen fra Aaret 1775 og hidraget en god Del til at gjøre os til et Folk, hvormeget vi end stride imod. Til Blodslægtskabet, Sprogslægtskabet og Religionen, til det inderlige Handelsamkvem og den i saa mange Ting herskende fuldstændige Sympathi, kommer endvidere Evnen til den hurtige Meddelelse, som maa skænke alle disse til en Enhed stgende Tendentser, en Styrke, som den aldrig for kunde have. Det er den største Glæde for os, at netop England har havt den Lykke i Forning med den eneste Nation paa Jorden, i hvilken Videnskaberens Flamme paaaandtet og holdt i Live af Frihedens Aande, har kunnet udføre et Foretagende, der berører Menneskeheden saa dybt. Lad Dem, som ere forsamlede i Cherbourg for at høitidelig holde et nyt Fremskridt i Udelæggelseskunsten og Indvielsen af en Fæstning, der aabenbart har til Diemed at true vore Strandbredders Uafhængighed og Vel, lad dem overtænke den sande Karakter af det nu netop udførte Foretagende og vende sig til Bessuelser af den til Tjenestepige for Blodsudgydelsen og Udelæggelsen nedværdigede Videnskab, hin Videns-

ffab, som tjener sit sande Kald, naar den nemlig er en Forsonerinde, Velgjørerinde og Lys for den hele Menneskeslagt. Et militært Monarki har skabt Cherbourg. Politisk Frihed og kommerciel Foretagelsebaand ere Skaberne af den atlantiske Telegraf, og de behøve sandelig ikke at flamme sig over Sammenligningen.

— Afstanden imellem Trinity Bay ved Newfoundland, hvor det atlantiske Telegrastoug bragtes i Land, og Valentia i Irland er omtrent 1650 Sømile. Længden af Telegraf-Touget, der er nedsenket imellem disse Punkter, udgjør 2022 Sømile eller 372 Mile mere (22½ pCt. af Afstanden).

— Times siger, at man har begyndt at bruge den atlantiske Telegraf, der hidtil kun anvendtes til Signalfisering og til Afsendelse af enkelte Søtninger. Man har derved gjort den Erfaring, at Strømningerne ere meget stærke, og at Hurtigheden er større, end ved den undersøgte Telegraf til Haag. Følge senere Efterretninger kan man nu ved Telegrafen befordre 100 Ord i Timen; men den er endnu ikke overgivet til Publikums Benyttelse.

I Frankrig er Vinhøsten saar saa rig, at Fædene koste mere end Vinen, der kommer paa dem, og at Indhøstningen er lang og kostbarere, end den pleier at være, af Mangel paa tilstrækkelig Arbeidskraft. Ifjor kostede en Hectoliter (= 100 Potter) Vin 60 til 70 Frks. og samme Kvantum Drucebrændevin 250 til 300 Franks. Saar ville Prisene sandsynligvis falde til 10 á 15 Franks for Vin og 50 á 60 for Brændevin. Ligeledes bemærker man i Sommer flere Steder ved Rhinen en ganske overordentlig Frødhed og Frugtbarhed hos Vinstokken. I Grenzach (det badenske Oberland) beundrer man saaledes i denne Tid en Vinstok, (oprindelig fra Kap), 8 Aar gammel, der, uden at have været Gjenstand for nogen særskilt Pleie eller kunstig Behandling, bærer over 1200 Druelåser, hvoriblandt 800 af Middelsørrelse.

Asien. Iblandt Personlighederne i det østindiske Oprør staar den foran. Gwalior nylig dræbte Rani (Prinsinde) af Dschhanst overst. Engstke Blade ærgre sig over, at hun er død Heltedøden paa Slagmarken og ikke har pydet Galgen; man skildrer hende som en Tiggerinde i menneskelig Skikkelse og giver hende Skyld i alle optænkelige Grusomheder. I midlertid saar ved Siden af denne partiske, maasse overdreene Skildring af dette „kvindelige Uhyr“ ogsaa hist og her en fordomsfuld Anskuelse Plads. Man kan ikke nægte hende den Anerkjendelse, at hun ei er vejen tilbage for de uundblivelige Følger af sine Grusomheder, at hun gjenstagne Gange har ført Oprørerne i Jlden, at hun ei har skyet nogen Fare, unddraget sig noget Savn og bestandig vist større Bestemthed, end de mandlige Hovdinge. Om hun af Forbittelse mod den hende efter Sigende af den britiske Regjering tilsoiede Uret, af blot Fanatismus (hun var en Hindu) er ekstraadt saaledes, kan vaanskelig udfindes; men endo Bladet „Kalkutta Englishman“ kan ikke andet end give hende Vidnesbyrd om Patriotisme. En anden vigtig Kordel for Engländerne er den berøgtede Mulvi (Erkepræst) Ahmedullahs Død, over hvis fjerde Sammenid med Engländerne ved Ha-

vobgendsch der nu foresligger nærmere Efterretninger. Hans Hær, 20,000 Mand stærk, viste meget Mod, angreb Engländerne i Fronten, bagved og paa begge Flanker, opstillede sine Kanoner paa fri Mark, foran den grønne (Smirs) Bane, under Raadet: Din! Din! (Tro! Tro!) Men Brigadieren Hope Grants Kanoner meiede dem ned i en Afstand af 200 Yards. Tre Eskvadroner og to Kompagnier brøde ind i de fiendtlige Hobe og dræbte over 600 Mand; Alle de, som forsvarede Kanonerne (7 Stykker af svær Kaliber, hvilkke samtlige faldt i Engländernes Hænder) maatte springe over Klingen. Fiendens Tab beløb sig i det Hele til mere end 2000 Mand. Da Mulvi senere angreb de tro Hindusyrister Radschah Dschaggarmant Singh foran Powehn, faldt Mulvi og hans Hoved blev oversendt til den britiske Kommissær i Schah-Dschihanpur.

Ægte peruansk Guano.

I disse Dage har jeg modtaget ny Forsyning af peruansk Guano, der sælges som før til 3 Spd. 40 ø Kontant for 100 Pund. Hver Sæk veier omkring 160 Pund. Ligeledes er mit Lager vel forsynet med svovlsyrede Ben (sur fosforsur Kalk), pulveriserede, finknuste og grovknuste Ben fra Hr. S. Mallings Benmølle til Fabrikpris 4, 3, 2 og 1½ ø pr. Pund. Enhver indlobende Ordre, der er ledsaget af det omtrentlige Beløb, udføres strax.

Christiania den 9de Juli 1858.

Joh. P. Olsen,
Skibpergaden No. 4.

Christiania Benmølles Fabrikata.

Svovlsyrede Ben a 4 Skill. pr. Pund. Heraf er 80 Pund tilstrækkelig Gjødning paa 1 Maal Jord, og virker i 2 Aar. — De anvendes foruden til Ager og Eng, Poteter og Turnips ogsaa til Dvergjødning tidlig paa Foraaret eller Høsten paa sletgjødset Ager og Græsland.

Pulveriserede Ben a 3 Skill. pr. Pund. 150 Pund er fuld Gjødning paa 1 Maal og virker i 4 Aar.

Finknuste Ben a 2 Skill. pr. Pund. 400 Pund er fuld Gjødning paa 1 Maal Jord for Ager og Eng og virker i mindst 6 Aar.

Grovknuste Ben a 1½ Skill. pr. Pund. 640 Pund er fuld Gjødning paa 1 Maal Jord for Ager og Eng og virker i 8 á 10 Aar og maasse længere.

Af ovennævnte Fabrikata har jeg Dplag ved min Fabrik og anbefaler disse til Landmandens Opmærksomhed.

I Skilling-Magazinet's Tillægsblad No. 6 og 7 for dette Aar er optaget en Afhandling om Brugten og Bestanddelene af knuste og i Svovlsyre opløste Ben, hvortil henvises.

Hans Mallings,
Drammensveien No 22.

Gaardsregnskab

for den norske Bønde med
 Vink for begyndende Landmænd af Schrøder.
 Paa denne Bog indbydes til Subscription.
 Pris 30 Skilling. Subskribentfamilere erholde paa
 10 Exemplarer det 11te frit. Se forresten Uge-
 skriftets No. 13.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvede, 3 $\frac{1}{2}$ a 5 $\frac{1}{2}$ Spd. intet solgt.
 Rug, 15 $\frac{1}{2}$ a 16 $\frac{1}{2}$.
 Byg, 14 $\frac{1}{2}$ a 15 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.

Udenlandst

Rug østersøst 19 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.
 Rug dansk 18 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.
 Byg 2radigt 16 $\frac{1}{2}$.

Erter 4 a 5 $\frac{1}{2}$ Spd.
 Hvede 5 $\frac{1}{2}$ Spd. a 5 Spd. 3 $\frac{1}{2}$.

Christiania Fiskepriser.

Stld, Kjobmb. 4 $\frac{1}{2}$ a 5 Spd. pr. Ld.
 Stld, for Mid. 3 $\frac{1}{2}$ a 4 Spd. pr. Ld.
 Stld, smaa do. 3 Spd. a 16 $\frac{1}{2}$ pr. Ld.
 Stld, for Christ. 13 a 14 $\frac{1}{2}$ pr. Ld.
 Stld, smaa do. 10 a 11 $\frac{1}{2}$ pr. Ld.
 Storset 6 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
 Middelsæt 4 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ a 1 Spd. pr. Bog.
 Smaasæt 4 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
 Robstjer 6 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.

Udgiverens Adresse:

J. Schrøder. Boff i Bærum.

Supplblad til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Dagttagelser

paa Christiania Observatorium.

1858. Juli.	Barometerstand i franske Lin. ved 0°.			Temperatur i Skyggen. R.			Veirbemærkning.
	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	kl. 7 F.	kl. 2 E.	kl. 10 E.	
1	332 $\frac{1}{2}$ 4	332 $\frac{1}{2}$ 2	332 $\frac{1}{2}$ 4	+ 10°0	+ 11°1	+ 8°8	Skyet. Regn. NNO. OSO. NNW.
2	32 6	32 3	33 6	10 8	10 0	9 0	Temm. skyet. Lidt R. NNW-SO.
3	35 0	35 9	36 7	10 7	14 8	9 4	Blandet NNW-SO.
4	36 5	34 8	33 8	10 0	16 3	10 1	Klart Form. Lidt R. Eft. SSO.
5	32 8	32 2	32 3	10 5	10 6	10 9	Lyst. Lidt Regn. SSO.
6	32 6	32 7	33 2	11 4	14 9	11 2	Skyet. do. do. SSO.
7	34 7	34 5	33 8	10 1	15 8	14 9	Blandet. SO-NO.
8	33 1	33 5	34 2	15 5	13 4	12 1	Skyet. Regn. NO-SSO.
9	35 7	36 9	37 6	10 8	14 9	9 6	Klart. SSO-NO.
10	37 5	36 4	36 2	11 4	19 4	13 1	Temm. klart. Lidt R. NO-SO.
11	35 6	35 1	35 4	15 9	20 7	15 7	Temm. klart. NO-SO.
12	35 3	35 1	34 9	14 6	16 5	13 9	Skyet. NNO-NNW.
13	34 5	35 3	34 7	14 0	18 8	12 7	Blandet. Lidt R. NNO-NNW.
14	35 1	35 5	35 7	13 1	17 7	13 7	Skyet. SSO.
15	36 2	36 0	36 4	14 3	19 7	14 9	Blandet. SSO.
16	37 3	37 3	37 8	15 9	23 3	17 1	Lidt skyet. N-O-SO.
17	38 6	38 6	39 0	17 9	23 5	17 2	Klart. NO-SO.
18	39 2	38 7	38 1	17 0	21 8	15 8	do. NO-SO.
19	38 4	38 0	37 6	15 4	20 7	14 4	Blandet. SSO.
20	36 5	35 6	35 8	14 9	19 8	14 6	do. SSO.
21	35 9	35 6	35 0	14 3	19 2	12 9	Temm. klart. S.
22	34 3	32 8	32 6	15 8	16 7	14 7	Bl. Tor. Et. Hagelb. NO-NW-SSO.
23	33 9	34 3	34 5	13 3	17 7	12 8	Temm. klart. SSW-S.
24	34 0	33 2	33 0	12 2	17 2	11 8	Lidt skyet. SSO.
25	31 9	29 4	27 4	11 9	16 3	10 9	do. Regn aft. ONO-SO.
26	35 9	27 0	28 0	11 4	16 7	11 8	Blandet. Regn. SO-NO.
27	29 1	30 5	31 6	11 4	11 3	11 7	Lyst. Lidt Regn. S-W.
28	32 1	32 1	33 4	11 3	16 6	12 9	Skyet. NW-N.
29	34 3	34 4	34 6	13 5	16 6	13 4	Bl. Lidt Regn. N-NW-SO.
30	35 2	35 1	35 5	14 9	19 0	13 8	do. do. do. O-NNO.
31	35 9	36 2	36 2	13 8	14 3	12 6	Lyst Regn. NNW.

Regnhøiden = 53,26 Linier.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. E. Fabricius.